

NÁRODY (2)

TEXTY NA TENTO TÝŽDEŇ

1Moj 2,9–17; Dan 2,31–35; Iz 17,12.13; Dan 7,1–3; Rim 3,10–19; Zj 12,15.16; Zj 10,1–11

ÚVODNÝ TEXT

„Prestaňte! Uznajte, že ja som Boh! Som vyvýšený medzi národmi, som vyvýšený na zemi.“ (Ž 46,11)

V priebehu dejín sa naši ľudia, ktorí tvrdili, že Božím zámerom bolo, aby človek padol ho hriechu. Podľa nich Boh naplánoval hriech a smrť človeka, na základe čoho mohol potom v osobe Ježiša zomrieť na kríži. Podľa týchto teórií mohol Boh len prostredníctvom obeti na kríži jasne a mocne ukázať hĺbku svojej lásky k ľudstvu. Toto uvažovanie vlastne tvrdí, že Boh potreboval, aby ľudstvo zhrušilo. Takýto pohľad na Boha je hrozný a žalostný zároveň. Nikdy nebolo Božím zámerom, aby satan alebo ľudstvo padli. Vzburá satana a potom aj ľudstva bola tragédiou s nesmierne nešťastnými následkami. Veď keby naši prví rodičia nezhrušili, naša radosť v Bohu mohla byť od stvorenia úplná a dokonalá. Tento týždeň sa budeme naďalej zaoberať problémami spôsobenými pádom a túžbou po ľudskej vláde v protiklade k Božej vláde. Tieto pravdy sú mocne zjavené v knihe Daniel. Táto kniha jasne ukazuje, že Boh mal pravdu, keď varoval svoj ľud pred následkami, ktoré so sebou prinesie odvrátenie sa od Neho a túžba po pozemských panovníkoch. Stalo sa však presne to, pred čím Boh varoval. A Boží ľud dostal namiesto Božej vlády pozemských panovníkov, teda hriešnikov, ktorí vládnu hriešnikom. Takáto kombinácia vždy vedie k čoraz väčšiemu zlu.

OSNOVA LEKCIE

Od úplného začiatku Biblie môžeme pozorovať jasný kontrast medzi sebeckými snahami rôznych „národov“ a „kráľovstiev“ a princípmi „Božieho kráľovstva“. V tejto lekcii uvidíme, ako tento dejinný rozpor predstavujú hlavné prorocké obrazy kníh Daniel a Zjavenie. Ukážeme si tiež, ako chce vzbúrené národy Boh osloviť.

- 1Moj 2,8–17: Božie varovanie pred následkami vzbury (nedeľa)
- Daniel 2: Prorocký pohľad na boj medzi „kráľovstvami sveta“ a „Božím kráľovstvom“ (pondelok)
- Daniel 7: Prorocký pohľad na boj medzi „kráľovstvami sveta“ a „Božím kráľovstvom“ (utorok)
- Zjavenie 13: Stabilita Božej vlády a búrlivé rozdelenie sveta (streda)
- Zj 10,8–11: Záverečné posolstvo všetkým národom (štvrtok)

ÚPLNE PRVÉ PRIKÁZANIE

⁸Hospodin, Boh, vysadil záhradu v Edene na východe a postavil do nej človeka, ktorého stvárnil. ⁹Hospodin, Boh, dal vyrásť zo zeme stromom všetkých druhov, na pohľad lákavým a na jedenie chutným. Uprostred záhrady dal vyrásť stromu života a stromu poznania dobra a zla. ... ¹⁵Hospodin, Boh, vzal človeka a umiestnil ho v záhrade Eden, aby ju obrábal a strážil. ¹⁶Hospodin, Boh, prikázal človekovi: „Môžeš jesť zo všetkých stromov záhrady, ¹⁷ale nejedz zo stromu poznania dobra a zla, lebo v deň, v ktorom by si z neho jedol, určite zomrieš.“ (1Moj 2,8–9.15–17)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Záhrada Eden bola pre prvých ľudí učebňou, miestom, na ktorom sa mali prostredníctvom vzťahu so stvorením neustále učiť o Stvoriteľovi. To sa malo týkať nielen prvých ľudí, ale aj všetkých ich potomkov. „Adam a Eva neboli len deťmi pod Božím otcovským dohľadom, boli aj žiakmi, ktorým vševediaci Tvorca dával rady. ... Tajomstvá viditeľného vesmíru – *divy toho, ktorý je dokonalá múdrosť* (Jób 37,15) – im poskytovali nevyčerpatelný prameň poučenia a blaha.“ (PP 50.51; PP 30)

Prečítaj si text 1Moj 2,8–17. Aký bol prvý príkaz, ktorý dal Boh ľudstvu? Prečo bol tento zákaz taký dôležitý?

Vo verši 16 sa prvýkrát objavuje hebrejské sloveso *cava* („prikázať“). Boh dáva ľuďom príkaz nejesť zo stromu poznania dobra a zla (1Moj 2,16.17). O čo vlastne išlo? A vôbec, prečo by mal Boh zakazovať nejaké „poznanie“? Nie je vždy užitočné zažiť, spoznať a vedieť viac?

Podľa Písma nie. Určite, Božím zámerom bolo dať ľuďom čo najväčšie poznanie. Zároveň ich však chcel ušetriť od dlhodobého utrpenia. A práve takéto utrpenie bolo následkom (s)poznania, čo to znamená, keď sa ľudia rozhodnú vládnuť si sami a odmietnu tak vládu Hospodina.

O tisícročia neskôr, keď sa Izraeliti dožadovali kráľa, Hospodin ich nielen zoznámil s následkami takejto túžby (ukázali sme si ich minulý týždeň), ale zároveň svojmu ľudu jasne povedal, že rozhodnutie vzdať sa Jeho priamej vlády bude trvať až do konca časov.

Izraelskí králi boli čoraz bezbožnejší. Následkom zlého príkladu kráľov sa aj celý Boží zmluvný ľud stal takým svetským a takým vzdialeným od svojho poslania, že Boh im dal ešte viac toho, po čom túžili: ľudskú vládu.

Pristupovať ku knihe Daniel s týmto porozumením môže byť poučné: striedanie kráľovstiev zobrazených vo videniach knihy nie je len obžalobou „národov“ (pohanov), ale tiež obžalobou zlyhaní Izraelitov a ich odmietnutia nasledovať Božie *micvot* (prikázania). Namiesto slobody, ktorú ľudia dostali na začiatku v Edene, prežívali teda nesmierne dlhé obdobie otroctva a poddanosti. A práve tento stav sa mal stať novou „učebňou“, kde ochotné srdcia môžu nielen poznávať následky svojho rozhodnutia, ale môžu byť aj svedkami ostrého protikladu medzi kráľovstvami tohto sveta a Božím kráľovstvom.

APLIKÁCIA

- **Uvažuj o poznanií, ktoré by si radšej nemal. Nebol by život každého z nás lepší a krajší, keby sme nevedeli nielen o mnohých podobách zla na svete, ale keby sme predovšetkým nepoznali „smrť“? Ako nám to pomáha pochopiť zákaz, ktorý dostali prví ľudia v Edene?**

DANIEL 2

³¹Ty, kráľ, videl si akúsi mohutnú sochu. Tá socha bola veľká a jej lesk bol veľmi silný; stála pred tebou a jej výzor naháňal strach. ³²Jej hlava bola z rýdzeho zlata, prsia a ramená zo striebra, brucho a bedrá z bronzu. ³³Jej nohy boli zo železa a chodidlá čiastočne zo železa a čiastočne z hlíny. ³⁴Díval si sa, až sa bez zásahu rúk odštiepil kameň a zasiahol chodidlá sochy, čo boli zo železa a z hlíny, a rozdrvil ich. ³⁵Potom sa železo, hlina, bronz, striebro a zlato naraz rozdrvili a boli ako plevy z letnej holohumnice; zdvihol ich vietor a nikde sa už nenašli. Z kameňa, čo zasiahol sochu, stal sa veľký vrch a zaplnil celú zem. (Dan 2,31–35)

Stalo sa to počas babylonského zajatia. Práve vtedy Boh prostredníctvom proroka Daniela predstavil najpútavejšie opisy, aké máme o vzťahu medzi Jeho ľudom a kráľovstvami tohto sveta. Jeho ľud už nebol nezávislou entitou. Boží ľud teraz už len prijímal následky vlastných rozhodnutí. (A možno sa z nich snažil poučiť.)

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Úvodný text (Dan 2,31–35) prináša rozsiahly panoramatický pohľad na svetové dejiny až do konca vekov. Aké dôležité pravdy sa môžeme naučiť z tohto úžasného proroctva?

Na konci devätnásteho storočia z mnohých ľudí vyžarovala nová dôvera v ľudský pokrok. Napríklad Svetová výstava v Paríži (1900) bola pozoruhodnou prehliadkou optimistického pohľadu na budúcnosť. Všetci verili, že očividný a často dychberúci technologický a vedecký pokrok pomôže konečne vyriešiť aj tie najhoršie problémy ľudstva. Vstup do dvadsiateho storočia vnímali mnohí myslitelia s neskrývaným optimizmom. Boli presvedčení, že osvietenké ideály – medzi ktoré patrili ľudská dokonalosť a sila rozumu – prinesú ľudstvu novú, úžasnú éru.

Prvá svetová vojna však tieto sny rýchlo zničila. Do konca dvadsiateho storočia v rôznych vojnách zahynulo viac ako dvesto miliónov ľudí. Možno sme pokročili v technologickom zmysle, ale určite nie v morálnom. Aby sme parafrázovali slová Martina Luthera Kinga, *máme neomylné strely, ale pomýlených ľudí*. A to je naozaj desivá kombinácia.

Mnohí študenti proroctiev si všimli, že kovy spomenuté v Danielovi 2 sú zoradené podľa svojej hodnoty zostupne: zlato sa znehodnocuje na striebro, striebro na mosadz a mosadz na železo, až kým sa celý obraz neskončí železom a hlinou. Charles Darwin, Karl Marx a ďalší myslitelia devätnásteho storočia sa nás pokúšali presvedčiť, že ľudstvo nejakým spôsobom smeruje nahor a vpred – že sa biologicky a sociálne vyvíjame. Je pravda, že v niektorých smeroch sa ľudská existencia naozaj zlepšila (aspoň na hmotnej úrovni). Kto sa však zameria na spôsob, akým je dnešný svet spravovaný, a na rozhodnutia, ktoré sa v ňom prijímajú, ten asi ťažko bude hľadať do budúcnosti s bezbrehým optimizmom v súvislosti s mierom, bezpečnosťou a prosperitou.

- Ježiš varoval: „Budete počuť správy o vojnách a chýry o bojoch. ... Lebo povstane národ proti národu a kráľovstvo proti kráľovstvu, miestami bude hlad a zemetrasenia.“ (Mat 24,6.7) Tieto varovania znejú vážne. V čom pre nás môžu byť zdrojom útechy?

APLIKÁCIA

DANIEL 7

¹V prvom roku babylonského kráľa Belšaccara mal Daniel sen. Práve keď ležal na svojom lôžku, mal vo svojej mysli videnia. Podstatné veci svojho sna zapísal. ²Daniel povedal: „Vo svojom nočnom videní som videl, ako štyri nebeské vetry rozbúrili veľké more. ³Z mora vystúpili štyri veľké šelmy, líšiace sa jedna od druhej. (Dan 7,1–3)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Sen z Daniela 2 mal možnosť poznať ako prvý babylonský kráľ. Videnie z Daniela 7 naproti tomu dostal hebrejský prorok, člen Božieho zmluvného ľudu.

Daniel má príležitosť uvidieť rovnakú tému ako Nebukadnesar, hoci z inej perspektívy. Namiesto sochy vidí sled národov, ktoré vystupujú z mora ako výsledok vetra víriaceho vodu. Tieto národy boli v stave ustavičných sporov, čo malo za následok neustále presuny moci medzi nimi. Verše ako Ž 65,6–9; Iz 17,12.13 a Jer 46,7.8 používajú analógiu záplav a vln na zobrazenie nepokoja medzi národmi.

Naproti tomu zaslúbená krajina existovala, aspoň na určitý čas, ako ostrov pokoja a bezpečia uprostred mora pohanských kráľovstiev. Svätý národ stál na pevnom základe Božej vlády, na rozdiel od nepoddajných národov okolo neho.

Sústred' sa na úvodné verše (Dan 7,1–3). V tejto scéne je veľa pohybu. Čo sa môžeme naučiť z týchto obrazov? Čo predstavujú šelmy (zvieratá), ktoré vystupujú z mora?

Daniel sleduje chaos pohanských vojen, keď zrazu z mora začnú vystupovať veľké šelmy. Problémy a spory medzi pohanmi sa teraz stávajú súčasťou problémov jeho vlastného národa. To Izraeliti sa rozhodli žiť ako pohanania, takže teraz budú žiť s (a pod) pohanmi. Počnúc babylonskou nadvládou sa Boží zmluvný ľud už nikdy netešil úplnej alebo dlhotrvajúcej samostatnosti.

Táto strata samostatnosti bude aj pre dnešný Boží ľud pretrvávať až do konca časov – teda do chvíle, keď sa Kristus konečne vráti na svoje právoplatné miesto ako náš Kráľ. V Novej zmluve pokračuje utrpenie Božieho ľudu najprv pod nadvládou Rímskej ríše a neskôr pod prenasledovaním malého rohu, nástupcu pohanského Ríma.

Hoci z pohľadu dejín boli niektoré kráľovstvá, ríše či národy „lepšie“ ako iné, a niektoré obdobia boli pokojnejšie, prevažná väčšina histórie národov, ľudí a ríš prechádzala od jednej tragédie k druhej a od jedného utláčateľa k druhému. Často sa to všetko deje pod vládcami, ktorí všetkých presviedčajú o svojich najlepších úmysloch. Táto historická skúsenosť stojí v príkrom rozpore s Božími zámermi pre ľudstvo. Ľudia sa však rozhodli inak.

APLIKÁCIA

- **Ako nám text Rim 3,10–19 pomáha lepšie chápať, čo sa vo svete deje? V čom verš 19 ukazuje, prečo vo svojom živote tak zúfalo potrebujeme evanjelium?**

MEDZI ZEMOU A MOROM

¹⁵Had vychrlil za ženou zo svojej tlamy vodu ako rieku, aby ju rieka strhla.

¹⁶Ale zem žene pomohla. Otvorila svoje ústa a pohltila rieku, ktorú drak vychrlil zo svojej tlamy. (Zj 12,15.16)

¹Videl som vystupovať z mora šelmu. Mala desať rohov a sedem hláv, na rohoch desať diadémov a na hlavách rúhavé mená. ... ¹¹Potom som videl inú šelmu vystupovať zo zeme. Mala dva rohy podobné Baránkovým, ale hovorila ako drak. (Zj 13,1.13)

Biblické obrazy zeme a mora (alebo vody všeobecne) sú najmä v prorockých veľmi dôležité a poučné. Zamerajme sa teda na ostrý kontrast medzi symbolmi *zeme* a *mora* v biblických prorockých.

„Symbolicky, keď zem a more stoja vedľa seba, zem často predstavuje usporiadaný svet alebo dokonca krajinu Izraela, zatiaľ čo more označuje pohanské národy, ktoré ho ohrozujú tak, ako more ohrozuje pevninu.“ (NEALL, Beatrice S., „Sealed Saints and the Tribulation“ v *Symposium on Revelation*, Book 1, ed. Frank B. Holbrook, Silver Spring, MD: BRI, GC SDA, 1992, s. 260)

Z tohto pohľadu je *pevnina (zem)* miestom stability vychádzajúcej z Božej vlády, kým more predstavuje nestabilný nepokoj národov majúcich svoj základ v ľudskej pýche.

V súvislosti s myšlienkou vyjadrenou vyššie si preštuduj úvodné verše (Zj 12,15.16 a 13,1.11). Všimni si vzájomné postavenie vody a zeme. Ako nám tieto obrazy môžu pomôcť pochopiť biblické prorocká?

Všimnime si, že drak používa *vodu* na prenasledovanie ženy (cirkvi). Ako sme videli, v prorockých voda často symbolizuje svetské vlády a nepokoj a chaos, ktoré ich sprevádzajú. Môžeme teda sledovať, ako satan dokáže využívať masy, pobádané ich vodcami, na prenasledovanie Božieho ľudu počas veľkej časti dejín cirkvi.

Adventisti siedmeho dňa si uvedomili, že Zj 12,16 odkazuje na migráciu prenasledovaných veriach do Nového sveta. Ak je naše chápanie *zeme* a *mora* správne, čo to hovorí o založení Americkej republiky (historický názov odkazujúci na obdobie formovania dnešných Spojených štátov amerických)?

Mohli by sme túto „zem“ považovať za obdobu „zaslúbenej zeme“, teda miesta vyhradeného pre Boží ľud? Mohol by to byť dôvod, prečo sa šelma zo zeme najprv javí ako Baránok? Hoci Amerika nikdy nebola „novým Izraelom“, ako to niektorí z jej prvých zakladateľov radi tvrdili, dlho bola krajinou náboženskej slobody pre milióny ľudí utláčaných a prenasledovaných pre svoju vieru.

Žiaľ, táto šelma pripomínajúca Baránka bude jedného dňa hovoriť „ako drak“ (Zj 13,11). Spojené štáty, ktoré boli pre prenasledovaných veľmi dlho majákom náboženskej slobody, stanú sa hlavným náboženským prenasledovateľom. Ide o ďalší následok toho, čo sa stalo, keď ľudia odmietli Božiu vládu a rozhodli sa vládnuť si sami.

■ **Čo môžeš urobiť preto, aby stál tvoj život na základoch Božej stability a nemennosti (na „zemi“) a nebol si zmietaný zmätkom a pýchou sveta („morom“)?**

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

APLIKÁCIA

„MUSÍŠ OPĀŤ PROROKOVAŤ“

⁸Tu hlas, ktorý som počul z neba, znova ku mne prehovoril a povedal: „Chod, vezmi otvorenú knihu z ruky anjela, čo stojí na mori a na zemi.“ ⁹Pristúpil som k anjelovi a povedal som mu, aby mi tú knižku dal. Odpovedal mi: „Vezmi a zjedz ju; v žalúdku ti zhorkne, ale v ústach bude sladká ako med.“ ¹⁰A vzal som knižku z ruky anjela a zjedol som ju. V ústach bola sladká ako med, ale keď som ju zjedol, zhorkla mi v žalúdku. ¹¹Tu mi povedal: „Musíš opäť prorokovať o mnohých ľuďoch, národoch, jazykoch a kráľoch.“ (Zj 10,8–11)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Cirkev ostatkov sa zrodila v Novom svete, presne tam, kam v sedemnástom a osemnástom storočí utekali ľudia túžiaci po náboženskej slobode. Vzhľadom na dlhotrvajúce náboženské a politické prekážky, ktoré existovali v iných častiach sveta, je nepravdepodobné, že by toto hnutie tak rýchlo a s takou mocou povstalo na nejakom inom mieste než v novej krajine, z ktorej sa neskôr stali Spojené štáty.

Prečítaj si text Zj 10,1–11, ktorý opisuje zrod hnutia ostatkov. Vyhľadaj v týchto veršoch niektoré prvky, o ktorých sme hovorili (napríklad „národy“, zem a more). Bez toho, aby sme do tohto textu vkladali svoje vlastné myšlienky, čo sa z týchto veršov môžeme dozvedieť a naučiť?

Anjel volá mohutným hlasom, podobne ako to robia traja anjeli zo Zjavenia 14 a anjel zo Zjavenia 18. V dejinách ide o veľmi naliehavý moment. Začína sa totiž dielo cirkvi ostatkov adresované *mnohým ľuďom, národom, jazykom a kráľom* (Zj 10,11).

Anjel drží „knižku“ (gr. *biblaridion*, doslova „malý zvitok“) – pravdepodobne knihu Daniel (pozri Dan 12,4) –, ktorá je otvorená po prvýkrát po mnohých generáciách. Anjel stojí jednou nohou na mori a druhou na zemi. Môže to vyjadrovať myšlienku, že poslanstvo je určené pre celú zem (Starý aj Nový svet) v zemepisnom zmysle. Tento obraz však môže vyjadrovať aj to, že ide o poslanstvo adresované všetkým národom: teda ľuďom, ktorí žijú na zemi, aj tým, ktorí žijú v mori „pohanov“.

Svet konečne ožiarí Božia sláva a každý bude môcť počuť poslanstvo zo Zjavenia 14 učené pre čas konca. Podobne ako v prípade Izraela je poslaním cirkvi ostatkov kázať evanjelium „po celom svete na svedectvo všetkým národom. A potom príde koniec.“ (Mat 24,14)

Boh posúva ľudské dejiny k ich veľkému záveru. Bude to znamenať nielen koniec ľudských ríš a vlád, ale aj večnú vládu Krista na Božom tróne. Už v knihe Daniel Biblia úplne jasne, bez akýchkoľvek pochybností hovorí, že všetky pozemské kráľovstvá budú vykorenené. Po týchto ríšach a ich ohavnom dejinnom dedičstve nezostane ani stopy, pretože ich nahradí večné Božie kráľovstvo (Dan 2,34.35.44.45). Bude to kráľovstvo, kde hriech, utrpenie, choroba, zlo a smrť už nikdy nepovstanú (Zj 21,1–4).

APLIKÁCIA

- Proroctvá z Daniela 2 a 7 veľmi presne predpovedali vzostup a pád všetkých spomenutých svetských ríš. Ide o úžasnú presnosť, ak si uvedomíme, kedy vznikla kniha Daniel. V čom nám toto poslanstvo môže pomôcť dôverovať Bohu aj v súvislosti so zaslúbením o večnom a spravodlivom kráľovstve nášho Boha?

PODNETY NA ZAMYSLENIE

V knihe *Na úsvite dejín* si prečítajte kapitolu „Babylonská veža“ (PP 117–124; NÚD 51–53).

„*Videl som nové nebo a novú Zem. Lebo prvé nebo a prvá Zem sa pominuli a ani mora už niet.* (Zj 21,1) Oheň, ktorý zničí bezbožných, očistí Zem. Budú z nej odstránené všetky stopy zla. Nebude žiadne večne horiace peklo, ktoré by vykúpeným pripomínalo strašné následky hriechu. Jedinou pripomienkou budú stopy po ukrižovaní, ktoré nášmu Spasiteľovi zostanú navždy. Na jeho ranenej hlave, v jeho boku, na rukách a nohách zostanú jazvy po strašnom skutku, ktorý spôsobil hriech. Prorok predstavil Krista v jeho budúcej sláve takto: *Lúče mu z ruky sľahajú a tým je zahalená jeho moc.*“ (Hab 3,4) Prebodnutý bok, s prúdom vytekajúcej krvi, ktorá zmierila človeka s Bohom, je zdrojom Spasiteľovej slávy a v ňom je zahalená jeho moc. Vďaka svojej výkupnej obeti má moc zachraňovať (Iz 63,1). Spasiteľ má moc spravodlivo naložiť so všetkými, ktorí pohrdli Božou milosťou. Stopy po ponížení sú jeho najvyššou poctou. Po nekonečné veky budú golgotské rany zvelebovať Krista a hlásať jeho moc.“ (GC 674; ZTDS 447)

NÁMETY NA SPOLOČNÉ UVAŽOVANIE

1. **Všetky pozemské úspechy – bez ohľadu na ich majestátnosť, slávu a obdivuhodnosť – budú napokon premenené na prach a popol. To sa týka všetkých pozemských snáh, o ktoré sa tu na zemi usilujeme. Prečo je vždy dôležité mať na pamäti tento pohľad? Ako nám toto vedomie môže pomôcť mať v živote správne usporiadané priority?**
2. **Pozorne si preštudujte opis šelmy z mora v Zj 13,1–10. V čom je táto šelma prirodzeným dôsledkom zmýšľania Babylona? Je to jednoznačne sumár všetkých ľudských „národov“, od Babylona až po mocnosť malého rohu. Aké charakteristiky každej ríše pretrvali po celý čas? Akými spôsobmi svet v dnešnej dobe odzrkadľuje hodnoty Babylona alebo napríklad Ríma?**
3. **Ako môžeme ako adventisti nájsť správnu rovnováhu medzi nasledovaním Boha a poslúchaním zákonov štátu, v ktorom žijeme? Čo sa stane, keď poslušnosť jedného vedie k neposlušnosti druhého?**